

BOEKBESPREKINGEN

G. Boering: *Aandoeningen van de mond en de speekselklieren*. 264 pag. Uitg. Stafleu, Leiden 1968. Prijs f 65,-.

De Wetenschappelijke Uitgeversmaatschappij Stafleu heeft t.a.v. de mondheelkunde twee goede gedachten gehad. Er ontbrak tot nu toe in de Nederlandse literatuur een in boekvorm uitgegeven overzicht, handelend over de aandoeningen van de mondholte. In deze leemte is voorzien door een fraai verzorgd boekje „Aandoeningen van de mond en speekselklieren, leidraad tot de klinische en röntgenologische diagnostiek met suggesties voor de therapie”.

Het voorzien in deze leemte was de eerste goede gedachte, de tweede was Boering te verzoeken de samenstelling van een dergelijke monografie op zich te nemen.

Zijn inspanning heeft geresulteerd in een boek van 264 pagina's, waarin 302 zwart-wit en 30 vierkleuren afbeeldingen zijn opgenomen.

De kwaliteit van de afbeeldingen is uitnemend, beter zelfs dan men in menig erkend standaardwerk over mondziekten aantreft.

Bij deze afbeeldingen is gebruik gemaakt van de methode, dat in de afbeelding van het klinische beeld als „insert” is opgenomen de bijbehorende röntgenfoto. Elke onduidelijkheid wordt hierdoor voorkomen, terwijl bovendien het gemak van de lezer aanzienlijk wordt gediend.

Het boek beoogt een leidraad te zijn en niet meer dan dat. Diepzinnige wetenschappelijke beschouwingen met verwijzing naar histopathologische afbeeldingen treft men niet aan. Naar mijn oordeel terecht.

Het boek is uitgegeven in het kader van „De Nederlandse Bibliotheek der Geneeskunde”, een serie die vooral is bedoeld voor medici.

De volgende onderwerpen worden behandeld: het gebit (cariës, retentie van elementen, occlusie-afwijkingen, traumatische beschadigingen, parodontopathieën).

In een hoofdstuk „de Kaken” worden aangeboren afwijkingen, de ontstekingen, de fracturen, de kaakkysten, -tumoren en enkele minder vaak voorkomende afwijkingen beschreven.

In dertien pagina's wordt aandacht geschonken aan het kaakgewricht. Ook de pathologie van het mondslijmvlies en van de tong wordt behandeld. Vooral hier blijkt het gebruik van kleurenfoto's van didactische betekenis te zijn. Men hoeft zich niet meer af te vragen of de patiënt nu een epulis fibrosa, dan wel een epulis gigantocellularis heeft. Met korte hoofd-

stukjes over pijnen in het maxillo-faciale gebied, complicaties na tandheelkundige ingrepen, de gebitsextractie onder narcose, de immediate prothese (gelukkig geen immediaat prothese) en foetor ex ore worden dan ten slotte nog 36 pagina's gewijd aan de speekselklieren.

Het gebruik van de Nederlandse taal is exact; de inhoud is gesteld in korte en daardoor heldere zinnen. Er werd gebruik gemaakt van vooral Nederlandse publikaties, verschenen in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde en het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Er zijn enkele passages, waarvan ik mij heb afgevraagd of ik het geheel met Boering eens kan zijn.

Zo bv. de paragraaf over zygora-fracturen, waarin wordt gesteld: „Vaak zijn de bewegingen van de onderkaak belemmerd etc.”.

Naar mijn ervaring kan dit weliswaar het geval zijn, maar er moet dan wel een werkelijk zeer ernstige mediane verplaatsing van het jukbeen bestaan. Een zodanige dislokatie is echter een minderheid bij de fracturen van het jukbeen.

Eveneens bij de beschrijving van zygora-fracturen is bij mij de vraag gerezen of het inderdaad *noodzakelijk* is, osteosynthese toe te passen, wanneer er dislokatie t.p.v. de laterale ooghoek is.

Aan de waarde van het boek doen deze vraagtekens niets af. Het verdient een plaats in de boekenkast (en op het bureau) van elke arts, tandarts, student geneeskunde en student tandheelkunde.

Van harte aanbevelen!

W. A. M. van der Kwast

Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid: *De veranderingen in het Nederlandse voedingspatroon*. 20 pag. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1968. Prijs f 0,90.

„De verontrusting die in kringen van voedingskundigen en geneeskundigen bestaat ten aanzien van enkele aspecten van volksgezondheid, die mede een gevolg zouden kunnen zijn van verschuivingen in het Nederlandse voedingspatroon, in het bijzonder na 1950, is aanleiding geweest om een overzicht samen te stellen van deze ontwikkeling, die met enige zorg wordt gadeslagen”, zo lezen wij in de *Inleiding* van de hier besproken uitgave van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Dit overzicht is het rapport van de Commissie ter Oriëntering omtrent de Voeding en Voedingstoestand in Nederland, dat werd samengesteld door Dr. J. F. de Wijn.

In een zestal tabellen en vier grafieken worden in deze brochure de veran-

deringen en verschuivingen in het voedingspatroon getoond, per driejaarsgroepen, te weten 1936/1938 en 1950/1952, 1955/1957, 1960/1962 en 1964/1966. Een kort commentaar en een aantal richtlijnen voor de in de toekomst gewenste ontwikkeling, zijn hieraan toegevoegd.

Weliswaar hebben de getallen als absolute hoeveelheden geen grote fysiologische betekenis in de zin van gemiddeld werkelijk gebruik, maar de veranderingen in deze cijfers in de loop der jaren geven een duidelijk beeld van de ontwikkelingen van het voedingspatroon, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin.

Ten aanzien van de *calorische waarde* van de gemiddelde dagvoeding kan worden geconstateerd dat deze sinds 1950 met ca. 5% is toegenomen, maar daarbij dient men te bedenken dat de bevolkingsopbouw is gewijzigd en de lichamelijke activiteit geringer is geworden: naar algemene opvattingen is hierdoor een ongunstig voedingspatroon ontstaan met ruim 40% vetcalorieën in plaats van 30%.

In de laatste 30 jaren is er een daling van het gebruik van koolhydraten van ca. 1% per vijfjaarsperiode. Deze voortgaande vermindering van de koolhydraatvoorziening, ondanks een vermeerderd suikerverbruik (de *suikeergroep* levert thans een zesde deel van alle calorieën), komt voornamelijk voort uit de sector broodmeel en bloem.

Het rapport leidt tot de conclusie dat de berekende hoeveelheid van ca. 2950 calorieën per hoofd van de bevolking, 400 à 500 calorieën hoger is, dan volgens de in Nederland aanbevolen hoeveelheden op basis van de bevolkingsopbouw wenselijk wordt geacht, wanneer gemiddeld een matige lichamelijke arbeid wordt aangenomen.

Tenslotte stelt de Commissie dat door voeding een verandering ten goede te verwachten is, zowel ten aanzien van de vorming van overtollig vet als van het ontstaan van tandcariës en voor de tweede helft van het leven ook ten aanzien van het risico voor het ontstaan van aandoeningen van het hart-vaat-stelsel. Daartoe zal aan een aantal voorwaarden moeten worden voldaan en de Commissie besluit met het doen van enkele bruikbare wenken, waarvan kennisneming gaarne wordt aanbevolen, mede in verband met het statische karakter van ons beroep.

B. Z. Deenik